

አማኑኤል ኤልያሱቱፋሕ-ጥበብ እንደገኘ

=====////////=====////////=====

ቀዳማይ ክፋል

ሰላማት ኸቡራትን ክቡራንን፡-በዛዕባ አማኑኤል ኤልያሱ ኣብ ዝተፈላለዩ ጊዜያት ኣብ መረባ ማሕበራዊ-መራኽቦቻቲ ኣብ ዝበለገ ክጽሕፍ ምጽንሐይ ኣይትሰሕትዎን ትኹት እብል።እምበኣር ኣብዚ ቀረባ እዋን ክልተ ክፋላት ሓናጢጢ ናባኹም ኣቢሊ ምንባሪይ ዝፍለጥ ጉዳይ እመስለኒ።ግን ክንዮ ኣብ መረባ Facebook ኣብ ሰፍሕ ዝበለ መፍተል-ሓበሬታ ክልጥፎ እሞ ናብ ሰፊሕ ሕዝቢ ክባጻሕ ሓሲብኹም ዝሓተትኩምኒ እንሆ ንክልተ ክፋላት መሪጸ ናብኹም እብሎ ኣለኹ።ሰናይ ንባብ ንኩልና እብል።

በዛዕባ ሥነ-ጥበብኛ አማኑኤል ኤልያሱ መሰመር፡ክጽሕፍ ካብ ዝበገሰ ነዊሕ ዓመታት ኮይኑኒ ኢዩ።በመጠኑ ድማ ኣብ ዝተፈላለዩ ዓንቀጻትን ኣብ ታሪኽ ምስኡ ዝዛመዱ ጠቢባን ክዝክርን ከውስኦንን ፈቲነ'ዩ።አማኑኤል ካብ መኣዲ ሥነ-ጥበብ ዝግኹኸን ዘጉላዕለዓን ሰድራ ዝተፈጥረ-ኩልንታዊ ጠቢብ ምንባሩ ማንም ዝፈልጦ ዘበለ ዝምስክሮ ጉዳይ'ዩ-ካብ ወረ ኩናትን ወግእን ቕያር ተኩነና ድማ እንሆ እዚ ዛዕባ ሒዘልኩም መጺኦ ኣለኹ።

ንኣብነት፡እንተወሲድና እታ ዓባይ ሓፍቱ ከራሪት ሰማይነሽ ኤልያሱ፡ከም በዓል ጸሃይቱ

በራኹ፡ጸሃይቱ ጓል-ዝናር፡ታደለሽ ወልደገብሪኤል፡ጓል ገብሪኤ፡ጉዖይ ሊላይን ወዘተ ከረርቲ-በምክራር ትፍለጥ፡ከራሪት ምንባራ ትፍለጥ ሓፍቱ ብምግላጽ ክጅምሮ እፈቱ።ወላዲ ኣብኡ ድማ ብዓቢኡ፡ኣብ ብታሪኽ ኣዝመርቲ ጉልሕን ወርይን ዚነበሩ፡ብላታ ኤልያሱ መሰመር ብዓቢዩ ዝጥቕሱ ወሩይ በዓል ጭራ-ጥጣ ኢዮም።

ኣሰማይትን ኣለምን ድማ ኣብ መኣዲ-ጥበብ እጃመን ዝገበራ ኣብነታውያን ኢዮን።ላህለ ብርሃነ ድማ ከም ቤተሰብ- ኣባል እታ ሰድራን ተጠቓሲ ኣዝማሪ ወ መ-ዚቀኛ'ዩ ነይሩ ወዘተ ካልእ'ውን ቤተሰብ እንዳ

ሓንሰይ (ማለት ኣብ 20 ክፍለ-ዘመን ፍሉጣት ኣዝመርቲ ዝነበሩ ኣዶ ንጉሰን ብረይን)-ክግለጹ ይኸእሉ ኢዮም።በዛዕባ መኣዲ ሰድራ-ቤት ምኳኑ ኣሰር ጥበቡ፡ኣብዚ ይኣኸል'ዩ በሃሊ ኢዮ፡ናብ ካልእ ነጥብታት ክሰግር እፈቱ።

በዛዕባ አማኑኤል ኤልያሱ ኩልንናዊ ጠቢብ ምኳኑ ክምስክሩ ዝኸእሉ። ኣብዚ መረባ ማሕበራዊ-መራኽቦ ብሕይወቶም ሰለዘለው፡-ብሕያው ምስክራቶም ከደርዖም ተስፋ እገብር።"አማኑኤል ወድ ኤልያሱ መሰሓቕ ኢዩ ናይ መጨረሻታ፡ኣብ መገዲ ጽርግያ እናሰገርካ እውን ቀልዲ ንእግራ-መገዱ ገይሩ ዘሰሕቀኻ!"-ቢሎም ምስ ኣብነቱ ኣዶና ኣዝማሪ ብርሃነ ወልዱን ስነ ጠበብኛ ለቲናን ቕድሚ 5 ዓመት ከዕልሉን ምስክርነቶም ክምጥውኒ እዝክር ኢዮ።

ንወድ ብላታ ምስክርነቱ የድንቀኻን ይእርምመካን'ዩ።በሕይወት ተዝጸንሑ ሲ ክንደይ ታሪኽ ጥበብ ክዕብዩን ከበርኩን ትጽቢት ዝግበረሎም ወከፋ ሓደን ቀላሰን ምኳኑ ምንም ጥርጥር የብሉን በሃሊ'ዩ።

ወድ ብላታ መን ኢዩ ብሓጺሩ ተባሂሉ ንእሽተይ ሓው ኢጋጣሚ ተሓቲቱ ካብ ዝሃቦ ናባኩም ጆባእ ክብለኹም ኢዮ።

“እዚኣተን እተን ኣነ ዝዝክረን ድርሰታት ተዋሰኦን ናይ ደርፊ ግጥምን ዜማን ናይ ኤማ ኢዮን ዝደረሰን ተዋሰኦታት (እተን ዓቢይቲ ዝብለን'ዩን)፡

1. ጽምብላሊፅ 2.ሰድሪ መሬት 3.ብላታ አእመኖም 4.ሂማን (ተጻሕፋ ተወዳኦ) ግን ከይተሰርሐት- ኤማ ዓሪፋ ካብ ቋንቋ ኢንግሊሽ ዝተርጎመ 1.ሃንደበታዊ ጋሻ ካልኣት ዝደረሰዎን ዝተዋሰኸለን 1.ኦቴሎ 2.ሰባብ-ሬሳ (ናይ ነፍሰሄር የማነ መኮነን ሊሎ)

#ደርፍታት ናይ መጀመርያ ካሴት ብኸበርን ጭራ ዋጣን ጥራይ ዝተሰርሐት ብድምጻዊ ነፍሰሄር ሳህለ ብርሃነ ዝተደርፋ-1. “ሓዳሪይ” 2. “ሓንቲ’ያ ፍቕሪይ” 3. “ገነት ሓደራኺ” 4. “ኣይደልየክን ኩሉ ዘለኻዮ” ካልኣት ረሲዐየን ኣለኹ።ጊዜ ነዊሑ ካብ ዘመናዊ ደርፍታት ከኣ-1. “ምጽዋዕ”-ግጥምን ዜማን 2. “ንመን’የ ዝገግሮ” - ግጥምን ዜማን 3. “ዓሌት-ቤተሰባ”-ግጥሚ 4. “ኣባይ”-ግጥምን ዜማን ዝኣመሰላ ብድምጻዊ የውሃንስ እስቲፋኖስ ዝተደርፋ ዝርከቡን፡ጊዜኡን ዝዘከርክዎን እየን) ምናልባት በዓል ኣፍወርቂ መዝገቦ ወዘተ) ኩሉ ክዘከር ይኽእሉ ኢዮም-ተባሂሎም ይሕሰቡ’ዮም።

#ብሙልጌታ በየን ዝተደርፋ ግጥምን ዜማን ኩሉ ናይ ኤማ ኢዩ 1. “ሂወት ጓል-ኣሰመራ” 2. “ከም ባሕታዊ-ገዳም” 3. “ኣብ ቀዳሙ-ሰንበት” 4. “ከረነይ” 5. “ኣነ ድየ ወይ ንሰኺ”።

#ብርሃነ ወልዱ-1. “ሰላም በሉሊይ”-ግጥምን ዜማን ወዘተ እዚ ይመስል ኣነ ዝዘከር ምስ ብዙሕ ጎደሎታት።”-

እዚ ንእለቱ ንእሸተይ ሓው ዝሕንጠጦ ዝክሪ’ዩ።ካልኣት ዘክርትን ምስክራትን ድማ ኣለወና ኢዮም።እም እዚ ሓሳብን ዝክርን ከራጉድዎን ከጠዋዕዎን በዓል ተሰፋ ኢዩ።

ኣነ ድማ ብሰራሕትን ብዓሚዮቹን ዘድልየኒ ታሪኽ ብምኳኑ ምስክራት ተዘክርታትኩምን ሓሳባትኩምን ገይርኩም።ነዚ ጽሑፍን ታሪኹን ከተበልጽግዎን ከተጉላልዕዎን እምነተይ ወሰን የብሉን ኢዩ።ኣብ ዝቕጽል ድማ ካልኣይ ክፋሉ ሓዘልኩም ክሳብ ዝመጽእ ገለ ነጥቢ ክምልእ እፈቱ።

ንድምጻዊ ሙሉጌታ በየን ዕድል ገይረ ክልተ ሳዕ ቃለ-መጠይቕ ከም ዝገበርክሉ መጠን፡ንሱ ካብ ኣማኑኤል ዝተብሎ ድርሰታት ኣብ ቀዳማይ ካሴቱ 7 ምኳኑ ኢዩ-ሓቢሩ።ነዚ እንታይ ትብሉ ፈለጥቶምን መታዓይቶምን ዚነበርኩም፤

ተመስገን ክርቢት ኣዘዩ ተጫራቕን ቀያዕን ብምንባሩ ነታ "ዘይፍምቃር ይሓይሽ ከም ባህታዊ ገዳም!" ትብል ደርፊ ቀይዑላ ምንባሩ ትዝክሩ ኽ ኣለኹም ዶ፤ ወስ በሉና ክብል እፈቱ።ኣብ መወዳእታ ድማ ኣማኑኤል ኤልያስ ኣብታ ከም ልሙዕ ሸኻ ጥቡብ ተንጠብጥብ ሰድራ ተወሊዱ።ኩልንትናዊ ጠቢብ ክበሃል ከሎ፡ኣብ ምንታይ ዓውድታት ወይ እንታይ ክእለትታት ከም ዝነበር ኣብ ዝቕጽል ከሰፍር ኢዩ።ንሰኺም ግን ኣብ ርእይቶን ሓሳብኩምን ከተሰፍሩ ትኽእሉ ኢኹም እብል።ወደሓንኹም!!

ክቡራትን ክቡራንን፡ብዛዕባ ኣማኑኤል ኤልያስ መስመር ኣድሂቦ ቀዳማይ ክፋል ናባኹም ኣቢሊ ምንባሪይ ዝዘከር ኢዩ።ንሎሚ ድማ ካልኣይ ክፋሉ ብኸምዚ መልክዑ ኤቕርቦ ኣለኹ።ሰምን ታሪኽ ኣማኑኤል ዘውሰእ ብምኳኑ ካብቲ ቕድሚ ገለ ዓመታት ኣብ መፍተል ሓበሬታ ኣዝማሪኖ ዘርጊሐዮ ዝነበርኹ፡ቆናጨበን ዝውሰኽ ወሲኽ ዘቕርቦ ዘለኹ ምኳንይ ክሕብር እረድይ።

አማኑኤል ኤልያሱቱፋሕ ጥበብ እንክብካቤ

አማኑኤል ኤልያሱቱፋሕ 23 ወይ 24 ኮይኑ ኢይ፣ ካብዛ ዓለም ቕድሚ 32 ዓመት፣ብድንገታዊ ሓደጋ ብሞት ተፈልዮ።ወላዲ ኣቡኡ ከምቲ ማንም ፈላጊኡም ዝፈልጦ፣ብላታ ኤልያሱ መስመር ካብ 1912-ዕለት 5 መጋቢት 1996 ዓ/ም/ፈ ኣብዛ ዓለም ብኣዝማርነት (ሙዚቀኛ ኣብ ዘውጊ ሙዚቃ ጭራዋጣ ኢዮም) ፍሉጥን ጉኑን ዝነበሩ- ኣርካን ጥበብ ተባሂሎም ካብ ዝክርን ሓበንን ዝተላበሱ ምኒኖም ማህደር ታሪኻም ዝምስክሮ'ዩ።

ባህላዊ ደርፍታቶም ይበል ዘብል ወንን ሃምን ዘሕድር፣ብርቱዕ ስምዒቶም ኣውዲሉ ዝሕድር፣ዕጣቕ ቆር-ሓይሊ ዝተላበሱ፣ከም ወይኒ እናሓደረ ዝሞዕም፣ልብዶ ትውፊት ምኒኑ ሓሸከት ኣድነቕቶምን ፈተውቶምን ዝምስክርዎ ረዚን ታሪኽ ሙዚቃ ዝወነኑ ምኒኖም ኢይ ዘረድእ።

ብዛዕባ ብላታ ኤልያሱ ብዙሕ ሳዕ ስለዝጸሓፍኩ፣ኣኪብ ሓደ መዓልቲ ብውድብ መልኽዕ ከቕርቦ ኢዮ።ብዛዕባ ደቆም እውን ኣብ ዝቕጽል ሣልሳይ ክፋል ኣሕጽር ኣቢለ ከቕርቦ እዮ።ሕጂ ናብ ኣማኑኤልን ብዓይንን ዛንታ ሙሉጌታ በዩን ክንድህስሶ ኢና።

"ድማጻዊ ሙሉጌታ በዩን ይበሃል።ኣብ ሬድዮ ድምጺ ሓፋሽ ደርፍታቱ ኣብዚ ዝሓለፈ 25(29 ምስ ሕጂ) ዓመታት ብዙሕ ጊዜ ናይ ሕዝቢ ምቕላሕ ዕድል ካብ ዝረኸቡ ሓደ'ዩ።ብፍላይ ንመደብ ደርፍታት ቀደም፣ንብዙሕ ዓመታት ዝከታተል ወከፍ ከም ሙኒኒይ መጠን፣ንኣዳላዊ እታ መደብ ካብ ብልቢ ዝቐለ፣ብሸም ሙሉጌታ በዩን ከምስግን እፈቱ።

ኣብ ካልኣት 3 ሬድዮ ጣብያታት ተኮኑ፣ሕልፍሕልፍ ኢሉ ናይ ምቕላሕ ዕድል ከምዝረከብ ኣድነቕቱን ኣስተማቀርቲ ደርፍታት ትግርኛ ክዛረቡ እናሻዕ ይሰምዕ'ዩ።

ሙሉጌታ፣ኣብ ሥነ-ጥበብ ዓለም፣ብስራሕ ጉዳይ ካብ ዝተላለዮም ሰባት፣እኒ ወሩይ ሥነ-ጥበብኛ ጸጋይ ሓድሽ፣ኣምበሳ ግርማይ፣ኣብራሃም ወዲ ባይረ፣ኪርሰ ኣለማዮ፣ወሩይ ድምጻዊ ጸጋይ በራኽ፣ኣማኑኤል ኤልያሱ (ወዲ ኤልያሱ መስመር)፣ገሊ'ኣምን ኣዚዮም ተጠቕሱቲ እዮም።

ሙሉጌታ፣ብልቡ ዘክብር፣ዝፈትዎን ዘድንቆን ሥነ-ጥበብኛ ባሃር የማነ ገብረሚካኤል (የማነ ባሪያ) እዮ።ብድሕሪኡ፣ንከያኒ ጸጋይ በራኽ፣ንወዲ ድንቂ ሥነ-ጥበብኛ ኤልያሱ መስመር 'ኣማኑኤል'፣ ካብ መኻዘን ባሕሪ ልቡ፣ ዕዙዝ ኣክብሮትን ኣድናቆትን ኣለዎ።

ድምጻዊ ሙሉጌታ በዩን፣ከም ኣብዝሓ ሥነ-ጥበብኛታት፣ኣብ ንኡስ ዕድሚኡ'ዩ፣ኣብ ባሕሪ ሙዚቃ ዓለም ክሰጥም ጀሚሩ።ኣብ ከተማ ኣስመራ ሳልሳይ ክፍሊ መኣዲ ትምህርቲ፣ዝፈለመ ድምጻዊ ሙሉጌታ፣ማይ-ተመናይ ዘሕደረሉ ጦብላሕታ ክሳዕ ሎሚ፣ኣብ ፍኖተ ጎደና ሕይወቱ ፍሉይ ተዘክሮ ከምዝፈጥረሉ የዕልል'ዩ።ኣብ 5ይ ክፍሊ ከሎ፣ሙዚቃ ከም-ዝጀመረ ረዚን ትዝታ ኣለዎ።

ሙሉጌታ በዩን፣ድሒሩ ከኣ፣ኣብ ዓርተለሪያ፣'ፋጋ-ሰፈር'-ከባቢ ቪላጅ ከም ምንባሩ መጠን ወሰን ዘይብሉ ዓሚዮቕ ተዘክሮ ኣለዎ።

ኩናት ባረንቱን ሙሉጌታን ዘይፈለሊ ነገር ኣለዎ።ሙሉጌታ ናይ መጀመርታ ካሴቱ ንምስራሕ ናብ ከተማ ኣስመራ፣ኣብ ዝመጸሉ ጊዜ፣ኩናት ባረንቱ ተባሪዑ።ነዚ ኩነታት ብምግራም እዩ ኣብ ለሰ ተዘክሮ ኣትዩ ዝክክር ሙሉጌታ።

አብታ፡ፈላጊነት ካሴቱ፡‘ዘይምፍቃር ይሓይሽ ከም ባሕታዊ ገዳም’-ትብል ደርፉ፡አብ ብዙሓት መንእሴታት፡ እቲ እዋን ፈጹማ ብቀሊሉ ዘይትሕከኽ ተዘክሮ ዘለዎ፡አብ ሓቀኛ ታሪኽ ዝረገመት/ ዝተጠርኮሰት ደርፉ ከም ሙኅና መጠን፡ አብ ልቢ ‘ዮላንዳ’ ከመይ ዝበለ ማህደር አለዎ ምስኽር አብ አደባባይ ዘይተረክበላ ዘሎ ልብዶ ዝኩነት ደርፊ’ያ።

ዮላንዳ ሓንፈጽ እያ።አብ ከባቢ ሞኖፖሊዮ፡አብ ጥቓ ሰታንታ-አቶ፡ መንበሪን ገዛውታን ትርከበሉን ከባቢ ምንባሩ፡ደቂ ሰታንታ-አቶ ተአኪቦም ክሰለሉ ቅድሚ ሕጂ ይዘክር እየ።አብ ካምፖፖሎ ጥቓ መብራህቲ-ትራፊክ ወይ ሴማፎር ዝርከበሉ ቦታ፣ አብ ዘሎ እውን ትኑብር ምንባራ ዝዛረቡ ደቂ እቲ ከባቢ አለዉ ኢዮም።

ጽብቕትን ምልኽዕትን ዮላንዳ ምስ ሻም ድምጻዊ መንእሴይ ሙሉ-ጌታ፡አብ ጁኒየር መዘናግዒ መንእሴታት እዮም ተልሊዮም።አጋጣሚ ሙሉ-ጌታ ፍሉጣት ደረፍቲ ናብ ባጽዕ ወሪዶም ብምንባርም ንሱ ከኣ፡ከም ሙዚቀኛን ከም መንእሴይን ክዘናጋዕ ዓለሙ፡ናብ ከተማ ባጽዕ ምስ ወረደ፡አደ መቐርቡ ሙሉ-ጌታ ዕዋላ ከምዝኮነ፡አዋልድ ከምዝፈትዉን ብዙሓት አዋልድን ከም-ዘዘውር ንዮላንዳ ይነግራ።

ዮላንዳ፡ፍቅራዊ ሕቶ ርዒማ፡ልባ ንሙሉ-ጌታ መዋያቶ ስለ-ዚነበረት፡ከመቐጽበት ካብ መገሻ ምስ ተመልሰ፡ “ምስዚ ዘላለካኒ ዓርኽካ ድሕሪ ደጊም ከይርእየካ፡ከምዘን ከምዘን ኢሉኒ አሎ።አነ ከኣ፡እዚ ወድ እዚ ደስ አይበለንን።ስለዚ፡ምስዚ ወዲ ከይርእየካ።”-ትብሎ።

ሙሉ-ጌታ ከኣ፡ዕዳጋ-ዓርቢ ወይ ጨዓ ምኻድ ኤዘውትር ከም ምንባሩ መጠን ብንዴት፡አብ ከባቢ ጣባ፡(ባር ማራቶን፡ባር ሕውነት፡ባር ሓመልማል፡ባር እንቁጣጣሽ ወይ ከኣ አብ ሲነማ ጣና ‘ሲነማ ካፒቶል’)- አብ ዝርከብ እንዳ ሻሂን መስተን መራኽቢ ቦታታት ስለዚነበርም፡ኮለል ኢሎም አብቲ ከባቢ ይራከቡ። አማኑኤል ንዴት ሙሉ-ጌታ ገሪምዎ- “እንታይ ኢኻ ኮይንኻ፡ሎሚ፤”-ይብሎ።

ሙለር ከኣ፡“እታ እዚ እገለ ዓርኽና፡ንዮላንዳ ከምዚ...፡ከምቲ... ኢሉዎ፡አነ ባጽዕ አብ ዝገሸክሉ እዋን፡ስለዚ፡በዚ’የ አመና ኮሪየ ዘለኹ።” እብሎ።

ወዲ ኤልያስ ንጥቡብ ከምዘተፈጥረ ሱብ፡ንዕለቱ ከመቐጽበት-“ዘይምፍቃር ይሓይሽ ከም ባሕታዊ ገዳም”-ቢሉ ገጢሙ ምስናይ ዜምኡ ሰሪሑ ብቐጽበት ሂብዎ’ዩ።

ሙለር ከኣ፡ስርሓውቲ ወዲ ኤልያስ አዚዩ ዘድንቆን፡አብ ለሰ ልሙዕ ሥነ-ጥበብ ተሸሚሙ ብምንባሩ፣ ምስቲ አጋጢምዎ ዝነበረ ቃንዛ ፍቕሪ፡ነታ ደርፍን ምስ ካልኣት ጥዑማት ደርፍታቱ ሓዊሱ፡ናብ ሕዝቢ ዘርግሑ፡ተአምር ድማ አበለት።

አብ ሓደ መዓልቲ ከኣ፡ሥነ ጥበብኛ ታረቀ ተስፋ-ሕይወት፡አብ ኮኽብ ሙዚቃ ቤት፡ሙሉ-ጌታ በዩነ ድማ ብአንጻሩ፡አብ ኤርትራ ‘ሙዚቃ-ቤት’፡ንሃብተጽዮንን ንደበሳይን-አብ ከቢድ ናይ ዕዳጋ ምርጻም ሸመምዎም።አብ ሓደ መዓልቲ 2,000 ካሴት ከም ዝተዘርገሐ ብዙሕ ሰብ ዝዘኽር ተዘኽር ትማሊ’ዩ።ባሕሪ ከተማ አስመራ ብታረቕን ሙሉ-ጌታን የዕለቕለቕት።

አብታ ካሴት፡“ከረነይ”፣“ከም ወጋሕታ ጸሓይ” “ሕይወት ንል አስመራ”፣“አደይ ወላዲተይ”-ዝብላ ዝርከበ’ኣን፡አዚያን ሓዋዛት ደርፍታት ናብ ህዝቢ ዘርገሑ፡ንገለ ካብቲ ግጥምታት ብጨለፍታ ምስ እንርእይ ድማ፡

“መልኸኛ ምስ ቁውም-ነገር፡አምላኽ ዝዓደላ
ፍጹም ዘይትምኖ፡ መዓር-ጸባ ፍቕራ
ጥሪ ዝሃበኒ፡ህይወት ንል-አስመራ።”

ሕይወት ንል-አስመራ

“ዘይምፍቃር ይሓይሽ፡ከም ባሕታዊ ገዳም፤
ካብ ሸምጠጣ ናይ ሰብ፡ተገሊልካ ምህዳም፤
ክእለት ስ’ኢለኩ ተንኩል ወዲ ኣዳም።”

“ሸታ ሰተ-ሰምሃር፡ዝህብ መኣዛኪ፤
ሕልሚ ደወል ገዳም ዝጥም ቃናኪ
ኣርተፊሻል መልክዕ ከምጽእ ዘይበልኪ
ንክብረት ምሰጋና ኢኪ ተፈጠርኪ።”

“መበቆል ፍረታት ኣደ-ሸሻይ፤
ኣባኺ’ዩ ዝርከብ ዓርኹብኩላይ።”
“ማዓልቲ ነዊሑ፡ ከየሐገሰኪ
ሓሳባት ኣትዩኒ ኣደየ ብ’ኣኪ
ተሰፋ ኣይቆርጽን፡ኣደይ ወላዲተይ
ከየሐገሰኪ-ኪ ጽዒረ ካብ ልበይ።”

ናይተን 7 ደርፍታት ዜማን ግጥምን ዝሰርሖ ወዲ ኤልያስ መስመር ክኸውን ከሎ።እታ ባህላዊት ደርፍታን ኣደይ ወላዲተይን ዝብላ ናይ ሙሉጌታ ድርሰታት ሙኳንን ባዕሉ ሙሉጌታ’ውን ይዛረብ ነይሩ እዩ።ሓንቲ ከኣ ሳህለ ዝተብሃለ ናይ ቐረባ ዘመድ እንዳ ኤልያስ መስመር ከምዝሰርሖ ብዘተሓት ናይቲ ሸቡ እዋን መንእሰያትን መታዕብይቶምን ይዛረቡ’ዮም።-በሉ እምበኣር፡ኣብ ዝቐጽል ክፋል እቶም ኣሳእልንም ሓበሬታን ዘለኹም ይኹን ቐድሚ ሎሚ ዝሃብኩምኒ ኣሰንዮ ብምጡን ሳውያ ናባኹም ከቐርቦ ኢዮ።ክሳዕ ሸቡ ሰላም ቐን እብል።

ኣብዛ ታሪኻዊት ሰእሊ፡ታሪካውያን ሰባት ኣለዉ።እዛ ሰእሊ ብዘሕን ዓሚዮቕን ሓሳብ ትቅሰቕሰኒ’ያ።እቲ ቐንዲ ዘተኩረሉ ኣብ ጫፍ እዛ ሰእሊ ዘሎ ብሉጽ ሰበይ ኢዮ።ንሱ ድማ ኣማኑኤል ኤልያስ መስመር ኢዮ።ወድ ብላታ ኤልያስ መስመር ኢዮ።ብላታ ኤልያስ መስመር ኣብ መዋእል ግኑንን ኣርካንን በዓል ጭራ-ዋጣ ዝነበሩ ሓርበኛ ጥበብ ኢዮም።ወደም ድማ ኣብ ጥበብ ግዙፍ ግደ ዝገበረ ኣብ ንኡስ ዕድሚኡ ብሓደጋ ኣብ መኪና ዝተጸወደ ፈንጂ ግዳይ ዝኩነ ሕዳርናይ በዓል ሃበባ ጥበብ’ዩ።

ኣቦይ ኣደይን፡ኣብ መርዕያም ጭራ-ዋጣ ሓዞም ዝወግሉ ኣቦይ ኤልያስ መስመር ኢዮም።ኣቦይ ኤልያስ፡ደቐም ኣብ ፊት መረባና ደቐም ተካርየን ብምንባረን፡ናብ ደቐን ክመጹ ከለዉ ይኹን ታቦት ክዕጅቡ ናብ እንዳ ሚካኤል ኣብ ዝመጽሉ ካብ ግዜ ሕጻነይ ይርእዮም፡ነበርኩ።ብዛዕባኦም ሰፊሕ ጽሑፍ ኣምላኽ፡ኣብ ዝፈቀዶ ከቐርብ ኢዮ።ንሎሚ፡ኣብዛ ሰእሊ ከተኩር ኢዮ።

ዞባ ቃዛ ከም ሓንቲ ግንንትን ጥንታዊ ሰፈር ደቂ ሓበሻ መጠን፡ኣብ ጥበብ ሓያል ወኒን ሓቦን ዘለዎም ሰብ ጥበብ ኣፍሪያ ኢዮ።ንኩሎም ኣሰማቶም ክንዝርዝርም መደብ ኣለና ኣብ ቐረባ ግዜ ኣብዛ ሰእሊ ግን ካሕሳይ ዓሊ፡ኣፈወርቂ መዝገቦ፡ሳልቫቶረ ማኔራ፡መብራህቲ ጋፎ ወድ ጋፎን ኣማኑኤልን ክልተ ርግጸኛ ዘይኩንክዎም ሰብ ወዕለት ጥበብን በላሕቲ መንእሰያት ኣለዉ።

እቲ ኣፍሮ ወድ ጓፎ ኢዩ።ውጻእ መዓት ኢዩ።እቲ ኣብ ፊቱ ዘሎ ኣርሓ ጥቡብ ዝነበረ፡አማኑኤል ኤልያስ ኢዩ።አማኑኤል ወድ ኤልያስ ካብ ዝምንከል ተዘይተጋግዮ 33 ዓመቱ ኢዩ።ግን ስርሓውቱ ታሪኽ ኮይኑ ንታሪኽ ምዕራፋቱ ሂብዎ ኢዩ።ሥጋ ወዳኛን በስባስን ኢዩ ሕልናዊ ሰራሕውትን ታሪኽን ግን ንሓዋሩ ዝነብር ኢዩ።

አማኑኤል ኤልያስ፡ገጣሚ፣ደራሲ ዜማ፣ተዋሳእይን ጸሓፍን ጸላዊ መንእሰይን ነይሩ።ቀላድን ተዋዛይን በዓል ሻማን በዓል መትከልን ምንባሩ፡ታሪኽ- ዝምስክር ኢዩ።ወዘተ

ሓንቲ ርእይቶ ክእቱ ኣፍቕዱለይ ኢኹም።“**ተመስገን ካሕሳይ** ዝገርም እዩ ኣብርሂም እዚ ዛንታኻሲ ንድሕሪት ዛዓበክሉ ቦታታት መልሰካኒ ንክሎም ነዘም ትብሎም ዘላካ ድማ ካብ ብዓል ሃብትጸን ዕቅቡን, ደበሳይን ኤርትራ ሙዚቃካ ቤትን ናይቲ ሸቡ መውዳድርቲ እዮም ኔሮም ዝበዘሐ እኻ ኣብ ኮብ ሙዚቃ ቤት ይሕተም ተነበረ ግን ካብተን ኣለዎ ዝገሃላ እዩን ኔረን ከሎም ድማ ካብ ብዓል ጋሸው ኣዳል, ኣኽሊሉ ሰዩም, ሰዩም ጥላሁን, ታረቀ ተሰፋሂወት, የውሃንስ እስጢፋኖስ, ጸጋይ በራኽ,... ሓዳል ኪቦርደር ኢሳቅ ባንጀው በዘሰታ ተደይ ተጋግዮ ከበደ ደሞዝ ገለ ካብቶም ናይ ፖሊስ ባንድ እዮም ኔሮም ክሎም ድማ መዋዕሊያምን ካሳታቶም ዛሕትምሉ ዝነበሩ ቦታ ከኹብ ሙዚቃ ቤት እዩ ናይ ሙልጌታ በይን ድማ ኣብ ኤርትራ ሙዚቃ ቤት ታሓትማ ይዝክር የቅኔለይ ንድሕሪት ጊዜ ንእስነተይ ነዘታት ደርፊ እናዳ ሰማዕኩ'የ ዓብዩ “ብዓል ኣጅኽ ኣስመራ ዓደይ”-ብወሃንስ ስቲፋኖስ፣ “ፍረወይኒ ለምለም ስቲ ሩባ”-ብታረቕ ተሰፋሕይወት፣ “ኣፎም መዓር እዩ”-ብጸጋይ በራኽ፣ “ኣንቶይዩ ምን ይብቃሽ”- ብጋሸው ኣዳል፣“ኣንቶ ወረተኛ”- ብሰዩም ጥላሁን ናይ ኣኽሊሉ ሰዩምን ዳሓር ድማ ንድምጻዊ ኤፍሬም ታምሩ ግጥምን ዜማንን ይህቦ ኔሩ፣ ኣብ ሃገር እስራል ምስቶም ፍላሻ ኮይኑ ከይዱ ኣላፋሊፍካጠዘኪረ እንታይ ክገብር ክሎም ሰራሕተኛታት ኮብ ሙዚቃ ቤት ከማን ኣዘኪርካኒ የቕንዩለይ ♥”

እዘን ኣዴታት እዚኣን ኣዴታት ማሕበር ኣባሻወል እዮን።ብከልእ ድማ ደረፍቲ ናይ ቐደም ኢዮን።

ኣብዚ ስእሊ'ዚ ከረርቲ እኒ ሰማይነሽ ኤልያስ መስመር፣ንግስቲ ሃብተ፣ሥላሴ ማርቆስ፣ዘውዲ ገብረሥላሴ፣ኣበባ ደስታ፣መርየም ኢብራሂም፣ኣበባ ኣጽብሃን ኣምለሰት ኣባይን ከም ዘለዎ፣ኣብ ገጽ ማሕበራዊ መራኽቦ ፈይሰቡኩ ዝተለጠፈ ሓበሬታ የዕብዮ ሃብተ ይሕብር።የዕብዮ፣ኣብ 2010 ኣብ መረባ ማሕበራዊ መራኽቦ ዝዘርግሐ የረድእ።

ከራሪት፡ው/ሮ ታደለሽ ወልደገብራኤል።ኣብ መባል 100 ዓመተን ቕድሚ ኣርባዕተ ዓመት ብሞት ተፈልዮን።ጌል 13 ዓመት ኮይነን ክራር ክጻወታ ጀመራ።ምስ ሰማይነሽ ኤልያስን ምስ ኣዶ ኤልያስ መስመር ብሞዶ ምክራር ሓቢረን ዓሚመንን ነቢረንን ኢዮን።

እዚዮን ለጋሱ ሕያወይቲ ሰብ ሓጋዚትን ምንባረን ሰብ ይምስክረለይ ኢዩ።

ኣድናቂት ጸሃይቱ በራኽ ኢዮን ኔይረን።ካብ ደቂ ተባዕትዮ ድማ ንኪርስ

አለማዮን ንኢታክልቲ ሃይለማኅኤል የድንቅኦም ነበራቸው ስለሆነ ለምኅንን ንከረርቲ ይፈትዋን የድንቃን ኢየን።አብ 16 ዓመተን አብ ኮባቢ ትውልዲ ዓደን ኮባቢ እንዳባ-ጋሪማ ሸፊተን ኔይረን ኢየን።

አብራሃም ብርሃነ-(shamdenden@gmail.com)

ምሥጋና፡

- ንምኅረይ ሓጎስ ፍሰሃ፤
- ንየዕብዮ ባህታ፤
- ንወድ ብላታ (ሰዊዝ)፤
- ንነፍሱኔር ሙሉጌታ በዩን፤
- ንሙብራህቱ ጋፎ (ወድ ጋፎ)፤
- ንድምጻዊ ብርሃነ ወልዱ፤
- ንመምህር አማኑኤል ሳህለ፤
- ንአቶ አማኑኤል ገብረየሱስ፤
- ንለቲና ካሕሳይ፤
- ንሶኽረ አሰገዶም፤
- ንበርሀ ተክለሃይማኖት (በርሀ ዕውር)፤
- ንዮርዳኖስ ኤልያስ ምስ በዓል ቤታ፤
- ንደቂ ዞባ ቃዛን አብ ኪነት ዓለም ዝተሳተፉን ዝግደሱን ኩሎም ዝተሓባበሩንን ሞሳኹም ዓቢይ ኢዩ፤ወሬታኹም ክንዮ ምሥጋና ዝኸይድ ኣይኾነን ዘሎ እሞ ብምምሳው ክሓልፎ ተቐሰብ ኣለኹ።